

A Győri Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Győrött, a 2015. évi június hó 2. és 16. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

A csalás büntette és más bűncselekmények miatt **I.r. vádlott** és társai ellen indult büntető ügyben a Veszprémi Törvényszék 2014. évi május hó 29. napján kihirdetett 7.B.62/2011/200. számú **ítéletét megváltoztatja, I.r. vádlottal szemben 2 rb. a Btk.342.§./1/ bekezdés c./ pontja szerinti közokirat-hamisítás büntette miatt indult büntető eljárást megszünteti.**

A vádlottat halmazati büntetésül 2 /kettő/ év börtönben végrehajtandó **szabadságvesztésre í t é l i .**

A szabadságvesztés végrehajtását 3 /három/ évi próbaidőre felfüggeszti.

A szabadságvesztés végrehajtása elrendelése esetén a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének a kitöltését követő nap.

A vádlottal szemben 2.463.333.- /Kettőmillió-négyszázhatvanháromezer-háromszázharminchárom/ Ft vagyonelkobzást rendel el.

II.r. vádlott a megítélt kártérítés után köteles az államnak felhívásra 57.900.- /Ötvenhétezer-kilencszáz/ Ft eljárási illetéket megfizetni.

Egyebekben az első fokú bíróság ítéletét **I.r., II.r., III.r., IV.r., VII.r., VIII.r., X.r., XI.r.** és **XII.r.** vádlottak vonatkozásában helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban összesen 76.720.- /Hetvenhatezer-hétszázhusz/ Ft bűnügyi költség merült fel, melyből 30.000.- /Harmincezer/ Ft-ot **I.r.,** 10.000.- /Tízezer/ Ft-ot

III.r., 13.360.- /Tizenháromezer-háromszázhatvan/ Ft-ot **IV.r.**, 10.000.- /Tízezer/ Ft-t **VII.r.**, és 13.360.- /Tizenháromezer-háromszázhatvan/ Ft-ot **VIII.r.** vádlott köteles felhívásra az államnak megfizetni.

I n d o k o l á s :

A Veszprém Megyei Bíróságon (hatályos megnevezése: Veszprémi Törvényszék) eredetileg 18 vádlottal szemben indult eljárásban, a Győri Ítéltábla 2010. november 25. napján kelt Bf.17/2010/21. számú végzésével az első fokú bíróság 2009. október hó 29. napján kihirdetett 5.B.111/2006/186. számú ítéletét **I.r.**, **III.r.**, **IV.r.**, **VI.r.**, **V.r.** **vádlott** **VII.r.**, **IX.r.**, **X.r.**, **XI.r.**, **XV.r.**, **XVI.r.**, **XVII.r.** és **XVIII.r.** vádlottak vonatkozásában a Be. 373.§ (1) bekezdés II/d. pontjában és Be. 375.§ (1) bekezdésében foglalt okból hatályon kívül helyezte.

Fellebbezés hiányában az alapeljárásban hozott elsőfokú ítélet **II.r.**, **V.r.**, **VIII.r.**, **XII.r.**, **XIII.r.**, **XIV.r.** **vádlottakra** nézve jogerőre emelkedett.

A megismételt új eljárásban a vádhatóság 2011. december 13-án kelt 16/I. sorszámú átiratában **II.r. vádlottal** szemben - 7.,8.,14.,19. vádpontot érintően - a 4 rb. nagyobb kárt okozó csalás büntette (melyből 1 rendbeli kísérlet, 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett) és 4 rb. magánokirat-hamisítás vétsége miatt, míg I.r. vádlottal szemben 1 rb. magánokirat-hamisítás vétsége miatt -5. vádpontot érintően - a vádat elejtette.

A 21. vádpontban 2014. március 7. napján I. r. és IX. r. vádlottakkal szemben a 8 rb. Btk. 174. §-a szerinti kényszerítés büntette miatt emelt vádat ejtette. Ezért az elsőfokú bíróság 169-I. számú végzésével a 8 rb. kényszerítés büntette miatt **I.r.** és **IX.r.** **vádlottak** ellen folyamatban levő büntetőeljárást a Be. 319. § (8) bekezdése alapján elkülönítette jelen büntető ügytől és a sértetteket felhívta a pótmagánvád lehetőségére.

A megismételt új eljárásban a vádhatóság a módosított 2. és 10. vádpontok tekintetében az 1 rb. magánokirat- hamisítás vétsége és 1 rb. nagyobb kárt okozó csalás büntette, valamint 1 rb. kisebb vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés vétsége miatt, **I.r. vádlottal** szemben - bizonyítottság hiányában - felmentő rendelkezés meghozatalát indítványozta.

A Veszprémi Törvényszék a megismételt új eljárásban érintett tizenkét vádlottal szemben - **V.r. vádlott** távollétében - a tanácselnök személyében bekövetkezett változásra tekintettel, 2014. február 10. napjától előlről kezdett nyilvános és folytatólagos tárgyalásokon lefolytatott bizonyítás eredményeként hozott ítéletet.

A 2014. évi május hó 29. napján kihirdetett 7.B.62/2011/200. számú ítéletével - (az új eljárásban megjelölt vádlotti sorrend szerint) **I.r. vádlottat** - aki 2003. december 2. napjától 2004. április 1. napjáig volt előzetes fogvatartásban - bűnösnek mondta ki:

-társtettesként folytatólagosan elkövetett csalás büntetében (Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc.) pont, (5) bekezdés b.) pont),
-2 rb. csalás büntetében (Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc.) pont, (4) bekezdés b.) pont), amelyből 1 rb. cselekményt társtettesként követett el,
-2 rb. csalás büntetében (Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc.) pont, (3) bekezdés b.) pont),
-1 rb. csalás vétségében (Btk. 373. § (1) bekezdés ,(2) bekezdés bc,) pont),
-9 rb. hamis magánokirat felhasználásának vétségében,
-2 rb. vesztegetés elfogadásának büntetében (Btk. 291. § (1) bekezdés, (3) bekezdés c.) pont).

Ezért halmazati büntetésül 2 év 4 hónap börtönbüntetésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte.

Rendelkezett arról, hogy a vádlott a büntetés fele részének letöltése után bocsátható feltételes szabadságra.

Az előzetes fogvatartásban eltöltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe beszámította. A vádlottal szemben 2.463.333 forintra vagyonekぼzást rendelt el.

A vádlottat 1 rb. hűtlen kezelés büntette (Btk. 376. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a.) pont), 1 rb. hűtlen kezelés vétsége (Btk. 376. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a.) pont), 1 rb. vesztegetés elfogadásának büntette (Btk. 291. § (1) bekezdés, (3) bekezdés c.) pont), 1 rb. csalás büntette (Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc.) pont, (4) bekezdés b.) pont), 1 rb. hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §) miatt, ellene emelt vád alól felmentette.

II.r. vádlottat bűnösnek mondta ki:

- hűtlen kezelés büntetében (Btk. 376. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a.) pont),
-1 rb. vesztegetés elfogadásának büntetében (Btk. 291. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a.) pont),
-1 rb. bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználásnak vétségében (Btk. 345. §).

Ezért halmazati büntetésül 8 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre ítélte, amelynek végrehajtását 2 év próbaidőre felfüggesztette.

Rendelkezett arról, hogy a vádlott a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának elrendelése esetén legkorábban a büntetés 2/3-ad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

Vele szemben 101.000 forintra vagyonekぼzást rendelte el.

A bűnjelként lefoglalt laptop elkobzását a hozzátartozó adapterrel együtt elrendelte. Kötelezte vádlottat a S. Zrt. részére 965.728 forint kár megfizetésére.

Az 1978. évi IV. törvényt (a továbbiakban régi Btk.) alkalmazva bűnösnek mondta ki:

III.r. vádlottat bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (régi Btk. 276. §), ezért megrovásban részesítette.

IV.r. vádlottat gondatlanságból elkövetett közokirat-hamisítás vétségében (régii Btk. 274. § (3) bekezdés), ezért megrovásban részesítette.

VII.r. vádlottat vesztegetés büntetében (régii Btk. 254. § (1), (2) bekezdés). Ezért 120 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. Egy napi tétel összegét 2.000 forintban állapított meg. Rendelkezett az így kiszabott 240.000 forint pénzbüntetés meg nem fizetése esetén annak fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre való átváltoztatásáról oly módon, hogy egy napi tétel pénzbüntetés helyébe egy napi szabadságvesztés lép.

VIII.r. vádlottat bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (régii Btk. 276. §), ezért megrovásban részesítette.

X.r. vádlottat magánokirat-hamisítás vétségében (régii Btk. 276. §), ezért megrovásban részesítette.

XI.r. vádlottat bűnsegédként elkövetett magánokirat hamisítás vétségében (régii Btk. 276. §), ezért megrovásban részesítette.

XII.r. vádlottat az 1978. évi IV. törvény 276. §-ába ütköző, bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége miatt ellene emelt vád alól felmentette.

A vádlottakat felmerülés szerint - a felmentett XII.r. vádlott kivételével - külön-külön kötelezte az alapeljárásban feljegyzett bűnügyi költség egy részének megfizetésére. A fennmaradó 4.655.646.- forint bűnügyi költség tekintetében megállapította, hogy az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezett az ügyész a bejelentésére fenntartott három napban, I.r. és XII.r. vádlottak terhére. I.r. vádlott tekintetében bűnösségének további 2 rb. közokirat hamisítás büntetében való megállapítása és a vádlottal szemben kiszabott börtönbüntetés tartamának felemelése végett, XII.r. vádlott tekintetében a felmentése miatt, bűnsegédként elkövetett magánokirat hamisítás vétségében való bűnösségének megállapítása és vele szemben megrovás intézkedés alkalmazása érdekében.

Védelmi oldalról az ítélet kihirdetésekor fellebbezett I.r. vádlott védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért, a felmentő rendelkezéseket tudomásul vette.

II.r. vádlott és védője a bűnösség megállapítása, valamint a megítélt polgári jogi igény miatt,

III.r. vádlott és védője a bűnösség megállapítása, a megrovás alkalmazása és a bűnügyi költség viselésére kötelezés miatt, lényegében felmentésért jelentettek be fellebbezést.

A fellebbezésre fenntartott három napban, **VII.r. vádlott** védője felmentésért, másodlagosan enyhítésért és a kiszabott pénzbüntetés felfüggesztéséért jelentett be fellebbezést.

VIII.r. vádlott védője felmentésért fellebbezett.

A közös védő **X.r.** és **XI.r. vádlottak** tekintetében felmentésért jelentett be fellebbezést, **XII.r. vádlott** vonatkozásában a kihirdetett ítéletet tudomásul vette.

Az ítélethirdetésről távol maradó **IV.r. vádlott** és védője a fellebbezés bejelentésre nyitva álló határidőben jelentettek be fellebbezést az irányának megjelölése nélkül.

A törvényszék ítélete **V.r.**, **VI.r.** és **IX.r.** (korábbi nevén: **XV.r. vádlott**) vádlottakra nézve a megismételt elsőfokú eljárásban fellebbezés hiányában, jogerőre emelkedett.

A Győri Fellebbviteli Főügyészség BF.183/2014/2-I. számú átiratában az ügyészi fellebbezést módosított formában fenntartotta, **I.r. vádlott** tekintetében a minősítés megváltoztatása, **XII.r. vádlott** vonatkozásában pedig hatályon kívül helyezés érdekében.

Ennek megfelelően indítványozta az elsőfokú ítélet megváltoztatását és **I.r. vádlott** bűnösségének kimondását a Btk. 342. § (1) bekezdés c.) pontjába ütköző és eszerint minősülő további 2 rb. közokirat hamisítás bűntettében is arra figyelemmel, hogy a tényállás 1. pontjában rögzítésre került az a tény, miszerint a körzeti földhivatal **V.r. vádlott**, majd **B.P.** tulajdonjogát bejegyezte az ingatlan-nyilvántartásba, amiben **I.r. vádlott** is közreműködött.

XII.r. vádlott vonatkozásában az átiratban kifejtett fellebbviteli főügyészségi álláspont szerint, mivel **XII.r. vádlott** tisztában volt azzal, hogy az általa aláírt okiratok valótlan tartalmúak, felhasználásra fognak kerülni, ezért az elsőfokú bíróság bizonyított tényekből további tényre helytelenül következtetett. Az indokolás egyéb részéből kikövetkeztethető ténybeli álláspontját az elsőfokú bíróságnak a nemleges tudati tényre nézve a vádhatóság megalapozatlan tartotta, amelynek korrekciójára a másodfokú eljárásban a Be. 352. § (1) bekezdés b.) pontja alapján nincs lehetőség, ezért tett indítványt vele szemben az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és a törvényszék új eljárás lefolytatására utasítására.

További indítványként az 1., 6., 7., 12. tényállási pontok kiegészítését, illetve helyesbítését, a tényállás 9. pontjában rögzítettekben pedig a „tisztában volt” szövegrész mellőzést indítványozta a fellebbviteli főügyész, mivel az bizonyítékértékelő, nem pedig tényre vonatkozó megállapítás, egyebekben az elsőfokú ítélet helybenhagyását.

A másodfokú eljárásban 5. sorszámú beadványában indokolta a fellebbezését X.r. vádlott.

Ebben elsődlegesen bűncselekmény hiányában, másodlagosan bizonyítottság hiányában kérte a felmentését, egyidejűleg fenntartotta a megismételt eljárásban benyújtott védekezését.

Kifejtette, hogy a bérleti jogok cseréjére vonatkozó megállapodás semmis, ezért az erről szóló okirat joghatás kiváltására alkalmatlan. Az alkalmatlan eszközzel elkövetett kísérlet esetén pedig a büntetést korlátlanul enyhíteni vagy mellőzni is lehet a Btk. alapján. Ha valamely eszköz a szándékolt káros eredmény előidézésére objektíve nem alkalmas és ugyanakkor veszélytelen, társadalomra veszélyesség hiányában nincs helye bűncselekmény megállapításának álláspontja szerint, amelyet a következő szempontok figyelembevételével látott igazoltnak.

M.L. a bérlakását vissza kívánta adni pénzbani térítés ellenében. A lakástörvény általa hivatkozott szakaszai szerint erre törvényes lehetősége volt. Az önkormányzatot, mint bérbeadót terhelő pénzbani térítési kötelezettséget külső anyagi forrás biztosította, így módon, mivel a bérbeadó önkormányzat helyett a pénzbani térítést teljesítette, bűncselekmény megvalósítása fogalmilag kizárt. Ha az önkormányzat nem mulasztott volna és a térítési kötelezettségét teljesíti, nem kerülhetett volna sor 2013. szeptember 15-én a lakásbérleti csereszerződés megkötésére. A cselekménye társadalomra veszélyességét tehát nem látta igazoltnak.

Hivatkozott még arra is, hogy a lakásbérleti jogok cseréje esetén nem jogszabályi feltétel a bérleti szerződés írásba foglalása. Rendelkezett cserealappal a bérleti jogok cseréjére vonatkozó megállapodás megkötése előtt, még ha ezt nem is írott formában rögzítették, mert a törvény a bérleti szerződés létrejöttét nem köti alakszerűséghez. 2003. szeptember 15-i megállapodás tartalma teljes mértékben valós arra figyelemmel is, hogy a szerződést kötő felek elcserélték a bérleti jogukat, pénzátadás az értékkülönbség tekintetében 200.000 forint összegben megtörtént, ténylegesen fel lett ajánlva **M.L.**-nak, hogy birtokba vegye az ingatlant.

Hivatkozott arra is, hogy kétséget kizáróan bizonyított tény nem értékelhető a terhére. A vádhatóságot terhelte volna annak bizonyítása, hogy a magánokirat hamisítás jelen ügyben megvalósult.

XI.r. vádlott, XII.r.vádlott, **M.L.** között megkötött okiratok magántulajdonú ingatlanra vonatkoznak, ezért azok benyújtása a **S. Zrt**-hez semmilyen bűncselekményt nem valósított meg, azok az önkormányzatnál joghatást nem válhattak ki. **M.L.** bérlő a szerződést mint az akaratával mindenben egyezőt aláírta. Ezt az írásszakértő által

igazoltan, saját kezűleg tette. 2003. szeptember 15-ét megelőzően nem tudott arról, hogy **M.L.** nem kíván az e.-i ingatlanba költözni. Ezt igazolják a tanúvallomások. Álláspontja szerint **1. tanú** vallomása nem értékelhető törvényes bizonyítékként, mert az elhunyt kegyeleti jogait sérti. **1. tanú** vallomása egyébként, amit a nyomozati szakban tett, sem bizonyítja és támasztja alá, hogy édesanyja 2003. szeptember 15-én a lakásbérleti csereszerződés aláírásakor nem szándékozott beköltözni az elcserélt ingatlanba, mert nem azt állította, hogy édesanyjának a szerződéskötés pillanatában mi volt a szándéka, hanem a saját véleményét közölte. **XI.r. vádlott** és **I.r. vádlott** vallomása, **2. tanú** vallomása igazolja, hogy **M.L.** járt az ingatlanban a szerződéskötés előtt.

Kifogásolta, hogy **XI.r. vádlott** a rendőrség előtti vallomását milyen körülmények között tette és az elsőfokú bíróság elfogadta, **3. tanú** vallomásának rá nézve nem kedvezőtlen részeit pedig nem fogadta el, ezt nem indokolta, a bizonyítékokat egyoldalúan csak a terhére szólóan emelte be az ítéletbe. Ugyanakkor mellőzte azokat a bizonyítékokat, amelyek a számára kedvezőek lettek volna. Nem indokolta, hogy az adott tanú a szerződésben érintett felek szerződési szándékáról, akaratáról milyen közvetlen tudomással bírt. **1. tanú, 3. tanú, 4. tanú, 5. tanú, 2. tanú** közül csak **1. tanú** bírhatott közvetlen tudomással **M.L.** szándékáról, de nála a saját szándék, saját akarat nem feltétlenül azonos **M.L.** szándékával, akaratával. Mindezekből következik, hogy kétséget kizáróan a büntetőjogi felelőssége nem állapítható meg, a kétségeket a javára kellett volna értékelni.

Kifogásolta azt is, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta az önkormányzat felelősségét abban, hogy a felek a bérleti jogok cseréjére vonatkozó megállapodást kötöttek. Ha ki tudták volna fizetni a bérleti jog pénzbeni ellenértékét, nem került volna sor a bérleti csereszerződés megkötésére, helyettük 800.000 forint kifizetésére, ami nem társadalomra veszélyes magatartás arra figyelemmel sem, hogy a csereszerződés a célzott joghatást nem válthatja ki, hisz az ingatlan felett a tulajdonos önkormányzat rendelkezhet.

Az ítéletábróla nyilvános ülésén a fellebbviteli főügyészség képviselője az átiratban írt indítványt változatlan tartalommal fenntartotta. A védelmi oldalról benyújtott fellebbezéseket alaptalannal tartotta.

Kiemelte, hogy túlnyomó részében a tényállás megalapozott, de az átiratban írtaknak megfelelően kisebb mértékben helyesbítésre szorul. **XII.r. vádlott** tekintetében a tényállásban tudati tény hiányára hivatkozott az elsőfokú bíróság mikor felmentette, de tényről-tényre helytelen következtetésre jutott. Ez nem korrigálható a másodfokú eljárásban, ezért szükséges az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése.

Az alkalmazott joghátrányok tekintetében kifejtette, hogy az elkövetett cselekmények tárgyai súlyával arányosak a szankciók. A vádlottak maguk is tudták, hogy nem voltak az okiratok minden részletében valós tartalmúak. Lehet, hogy a

szabálytalanságok nem jelentős tárgyi súlyúak, akár hétköznapi életben is előfordulhatnak, de különösen a jogi pályán lévő vádlottak ilyen cselekményt nem követhetnek el. Cselekményüknek van súlya, a rendelkezésre álló lehetőségeket akarták kihasználni, ezért arányosak velük szemben alkalmazott szankciók.

A nyilvános ülésen **I.r. vádlott** védője csatolta védence fellebbezésének írásbeli indokolását és ehhez csatlakozva, a fellebbezést kiterjesztette új irányra szerint, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése érdekében.

A védő perbeszédében kifejtette, hogy az új Btk. alkalmazására helytállóan került sor. A büntetés kiszabásánál indítványozta figyelembe venni védence büntetlenségét, az elkövetéskor két kiskorú gyermek eltartásáról való kötelezettségét, a tetemes időmúlást, azt hogy nem ésszerű határidőn belül született meg az elsőbírói döntés. Minderre figyelemmel indítványozta harmadlagosan a szabadságvesztés tartamának legfeljebb 2 évre való enyhítését és a végrehajtás próbaidőre történő felfüggesztését. A védő álláspontja szerint ennyi idő távlatából a büntetési célokat a szabadságvesztés végrehajtása nélkül is szolgálhatja az enyhébb joghátrány.

I.r. vádlott beadványában az elsőfokú ítélet megalapozottságát támadta és iratellenességre hivatkozott. Sérelmezte a bizonyítási indítványai elutasítását és vitatta a 13. tényállás tekintetében az ítélet 103. oldal 3. bekezdésében írtakat, hogy intézkedésre volt jogosult. Álláspontja szerint nem volt versenytárgyalási kötelezettsége, továbbá **Sz.S.** unokájára vonatkozó feljegyzése joghatás kiváltására nem alkalmas. Tisztázatlannak tartotta, hogy **S.-ék** mire ajánlottak jogtalan előnyt, a **T.** utcában nem kértek lakást, tehát melyik lakásnál történt a jogszabályszegés. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság elfogadta, miszerint pénzt fogadott el, holott a telefon lehallgatás anyaga nem azonos témáról szólt. A képviselőtestületi határozatokat az ítéletében nem ismerte. A 14. tényállási pontnál **II.r. vádlott** nyomozati vallomását pszichés kényszer alatt tette, ennek ellenére a bizonyítékok körében az elsőfokú bíróság elfogadta.

II.r. vádlott védője perbeszédében szintén iratellenességre, tényről-tényre történt helytelen következtetésre és bizonyítatlan megállapításokra, következőképp megalapozatlanságra hivatkozott és indítványozta eltérő tényállás megállapítása mellett a védence felmentését és a polgári jogi igény egyéb törvényes útra utasítását. Kifejtette, hogy **II.r. vádlott** jelen volt, amikor a lakást megmutatták és ismerte **T.-t**, de ebből nem következik, hogy valótlán okiratot írt alá. E két tény valós, azonban a következtetése a bíróságnak helytelen. Minden ügyben **I.r. vádlott** járt el, az előzményekről védence nem tudott. Aláírás előtt hanyag volt, de csak szándékosan követhető el az okirat- hamisítás, ezért nem valószínű meg bűncselekményt, az iratok valótlanságának felismerése nem volt tőle elvárható.

A vesztegetés vonatkozásában álláspontja szerint az ítélet megalapozatlan, feltételezésen alapul. A védenccé tagadásával szemben okirati bizonyítékokra hivatkozott az elsőfokú bíróság, de iratellenes a megállapítása és téves ténybeli következtetést vont le a „...” bejegyzésből, hogy **II.r. vádlott** meg akarta védencét vesztegetni. **II.r. vádlott** és védenccé vallomásai egybehangzóak, feltételezés, hogy a bejegyzés kifizetés tényét tartalmazza. **6. tanú** vallomása a vesztegetést nem támasztja alá, és a 100.000 forintos laptop számlája a könyvelésbe bekerült. Amennyiben a feljegyzett összegeket tervezte is **II.r. vádlott**, hogy védencének adja, nincs rá bizonyíték, hogy ezt elfogadta.

A hűtlen kezelés bűncselekménye szándékos kötelezettségszegésre irányuló magatartással valósulhat meg, de erre nézve nem áll rendelkezésre bizonyíték. A **D.** és **B.** utcai lakások tekintetében maga a bíróság is egyetértett ezzel, helytálló indokolással felmentette védencét.

III.r. vádlott védője a fellebbezést felmentésért fenntartotta.

Kiemelte, hogy amikor a **S.** Rt-nél a szerződés is aláírásra került, nem volt jogi végzettsége védencének, a főnöke utasítása ellenében nem volt olyan körülmény, amiből a fiktív adatokra következtethetett volna.

IV.r. vádlott védője felmentésért a fellebbezést fenntartotta. Perbeszédében kiemelte, hogy védenccé aláírt egy okiratot, ahol a vevő egyik személyi adata hibás volt. Munkaszerződése szerint kellett eljárnia, ezeket a normákat a bíróság nem vizsgálta. Az adatfelvételnek voltak más felelősei, ő a jogi tartamát ellenőrizte a szerződésnek, már a polgármesteri aláírással került hozzá, tehát több szűrőn ment keresztül, így okkal következtethetett az okirat valódiságára. Az ellenjegyzés megtételekor követett el hibát, de a védekezése nem cáfolható, ezért bizonyíték hiányában kérte a felmentést.

VII.r. vádlott védője fenntartotta elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért, a pénzbüntetés felfüggesztéséért bejelentett fellebbezést.

Kitért arra, hogy az elsőfokú bíróság **II.r. vádlott** nyomozati vallomását fogadta el, aki ezt a vallomását módosította. A lehallgatott beszélgetésének tartalmát védenccé megindokolta, miszerint a költöztetéssel kapcsolatban beszéltek pénzátadásról. Jogtalan előnynek tekintette az elsőfokú bíróság a pénzátadást, és nem fogadta el, hogy az rezsitartozás, illetve költöztetés költsége. **II.r. vádlott** nem került a vádlotti körbe, holott ha megalapozott lenne a tényállás, vagyis a pénz átadás-átvételének ténye, akkor részesként maga is bűncselekményt követett volna el. Kérte figyelembe venni, hogy védenccé kiköltözött a lakásból, ez sem indokolja, hogy pénzt adott volna át.

Az időmúlásra, védenccé anyagi helyzetére figyelemmel indítványozta a védencére kiszabott pénzbüntetés végrehajtásának felfüggesztését.

VIII.r. vádlott védője perbeszédében a védenca felmentése érdekében arra hivatkozott, hogy nem követett el bűncselekményt, azt tanácsolták neki, hogy béreljen lakást X.-on, cserélje el E.-ban, később így megkaphatja a lakásbérletet. Ezt a tanácsot az önkormányzat helységében, címeres szobában kapta. Megkérdezte az előadót, hogy az öccse képviselheti-e és az ügyintéző ezt nem kifogásolta. Kérte figyelembe venni, hogy védenca 12 éve áll büntetőeljárás hatálya alatt, etikát, filozófiát tanít.

XII.r. vádlott védelmében a védő perbeszédében arra tért ki, hogy az elsőfokú ítélet rendelkezése helytálló, hiányzik az eljárás megismétlésének lehetősége, mert a jogszabályi alapja hiányzik. Az új eljárástól sem várható, hogy új tények, körülmények merülnek fel annál, mint amit az elsőfokú bíróság már értékelt.

X.r. és XI.r. vádlottak védelmében közös védőjük fenntartotta az alapeljárásban előterjesztett érveit és a megismételt eljárásban a perbeszédében elhangzottakat. Csatlakozott X.r. vádlott fellebbezésének indokolásához. Elsődlegesen kérte bűncselekmény hiányában a védencai felmentését, másodlagosan bizonyíték hiányában.

Kifejtette, hogy 13 éve vizsgálja a nyomozóhatóság a vádlottak szándékát, fikcióként következtethető csak ki a bűnös szándékuk, okiratokkal azonban nem igazolt. A 2000-es évektől új tény nem merült fel, a bíróságok sem tértek ki a védekezésre, koncepció mentén indokolták az ítéleteket. **I.r. vádlott** és **X.r. vádlott**, **XI.r. vádlott**, **XII.r. vádlottak**, néhai **M.L.** között nem volt szándékegység bűncselekmény elkövetésére. Az utóbbi halálának jogkövetkezményeit a bíróság nem vonta le, vagyis nem bizonyított a szerződés színlelése, illetve, hogy erről a vádlottaknak tudomásuk volt. A hivattal álltak kapcsolatban, a hivatal dolgozójának instrukcióját követték. Amennyiben bűncselekmény hiányának megállapítására nincs mód, akkor bizonyíték hiányos felmentést indítványozott, mivel álláspontja szerint védencai bűnössége kétséget kizáróan nem bizonyítható.

A vádlottak az utolsó szó jogán valamennyien csatlakoztak védőikhez. VII.r. vádlott kijelentette, hogy nem akar az ügyhöz hozzáfűzni semmit. IV.r. vádlott elmondása szerint **I.r. vádlott** megtévesztette.

Az ítélet tábla a perorvoslattal érintett vádlottak tekintetében a Be. 349. § (1) bekezdésére figyelemmel, a Veszprémi Törvényszék ítéletét a Be. 348. § (1) bekezdése szerint a megelőző bírósági eljárással együtt, teljes körben felülbírált, ami fellebbezésre tekintet nélkül kiterjedt az eljárás törvényességének vizsgálatára és valamennyi büntetőjogi főkérdésre a kapcsolódó járulékos döntésekkel együtt.

A felülvizsgálat nem terjedt ki azokra a vádlottakra, akikkel szemben az alapeljárásban jogerős ítéleti döntés született, illetőleg akikkel szemben a megismételt

elsőfokú eljárásban hozott ítélet emelkedett jogerőre. Továbbá - fellebbezés hiányában - **I.r. vádlottra** vonatkozó felmentő rendelkezéseket sem érintette.

A felülbírálat eredményeként az ítéletábra a fellebbviteli főügyészség részbeni hatályon kívül helyezésre irányuló indítványát, a védelmi oldalról bejelentett fellebbezéseket **I.r. vádlott** büntetésének enyhítésére irányuló jogorvoslati kérelem kivételével, nem találta alaposnak.

A felülbírálata keretében - figyelemmel a hatályon kívül helyező végzésben felhívott, konkrétan megsértett eljárási szabályokra - kiemelten vizsgálta a rendelkezésre álló periratokból, hogy a bizonyítást a törvényszék a Be.378.§ (1) bekezdése alapján a hatályon kívül helyező végzésben felhívott iránymutatásnak megfelelően folytatta-e.

Elsődlegesen megállapította, hogy az első fokú bíróság nem vétett olyan eljárásjogi hibát, amely az érdemi felülbírálatot akadályozza, illetve amelyet a másodfokú eljárásban szükséges lett volna orvosolni.

Az új eljárás törvényességét illetően, különös tekintettel arra, hogy 2014. február 10. napján tartott tárgyaláson a bírói tanács elnökének személyében változás állt be, külön kellett az ítéletábrának vizsgálnia, hogy ez esetben a büntetőeljárási törvénynek megfelelően járt-e el az első fokú bíróság. A megismételt és a megelőző tárgyalásokon fogatosított eljárási cselekmények, valamint a beszerzett bizonyítékok törvényességével kapcsolatban az ítéletábra mulasztást, eljárási szabálysértést nem tárt fel.

Megállapította, hogy a megváltozott bírói tanács bizonyítási tevékenysége nem volt formális. Az előről kezdett tárgyalás során több folytatólagos tárgyalást tartott az elsőfokú bíróság és ennek során széles körű bizonyítási eljárást folytatott le, nagy terjedelmű bizonyítási anyagot vont az értékelési körébe. A részéről elvégzett színvonalas bizonyítási eljárást igazolja, hogy minden felvetésre, indítványra reagált, ahol nem adott helyt további bizonyításnak, ott ennek okát megadta.

A megelőző tárgyalásokról készült jegyzőkönyvek teljes iratanyaga az előről kezdett tárgyaláson ismertetésre került, így az érdekeltek megismerhették a 2014. február hó 10. napján tartott tárgyaláson a Veszprém Megyei Bíróság 2011. november 16. napján kelt, 1.B. 62/2011/13. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvét, 2014. február hó 11-én a Veszprémi Törvényszék 2012. január 11-12. napjain kelt 18. sorszámú, a 2012. március 07. napján kelt 22. sorszámú, a 2012. május 03. napján kelt 24. sorszámú, 2014. február hó 12. napján a 2012. május 03. napján kelt 24. sorszámú, 2012. október 25. napján kelt 39. sorszámú, a 2013. április 17-18. napjain felvett 95.

sorszámú, a 2013. október 10. napján kelt 128. sorszámú 2014. február hó 13. napján ismét a 128. sorszámú jegyzőkönyveket.

Az előlről kezdett, több tárgyalási napon folytatott bizonyítási eljárás során az elsőfokú bíróság hiánytalanul tárgyalás részévé tette az alapügyben jegyzőkönyvezett és az írásban megtett tanúvallomásokot a hozzájuk kapcsolódó nyomozati vallomásokkal együtt.

Így felolvasásával ismertette **7. tanú, 8. tanú, 9. tanú, 10. tanú, 3. tanú, 1. tanú, 11. tanú, 12. tanú, 13. tanú, 2. tanú, 14. tanú, 15. tanú, 16. tanú, 17. tanú, 18. tanú, 19. tanú, 20. tanú, 21. tanú, 22. tanú, 23. tanú, 24. tanú, 25. tanú, 26. tanú, 27. tanú, 7. tanú, 11. tanú, 13. tanú, 28. tanú, 29. tanú, 30. tanú, 5. tanú, 31. tanú, 32. tanú, 33. tanú, 34. tanú, 35. tanú, 1. tanú, 36. tanú, 37. tanú, 38. tanú, 39. tanú, 40. tanú, 41. tanú, 42. tanú, 43. tanú, V.r. vádlott, 44. tanú, 45. tanú, 1. tanú, 46. tanú, 47. tanú, 48. tanú, 49. tanú, 15. tanú, 50. tanú, 37. tanú, 43. tanú, 51. tanú, 52. tanú, 53. tanú, 54. tanú, 55. tanú, 56. tanú, 57. tanú** tanúk vallomásait.

Továbbá az eljárás alatt elhunyt **58. tanú, 59. tanú, 60. tanú, 61. tanú, 62. tanú, 63. tanú, 64. tanú, 65. tanú, 66. tanú** tanúk vallomását. Engedélyezte **8. tanú, 67. tanú, 68. tanú, 69. tanú, 59. tanú 70. tanú, 71. tanú, 72. tanú, 56. tanú, 73. tanú** tanúk részére, hogy írásban tegyenek újabb tanúvallomást, amit felolvasással ismertetett.

A vádlottak elé tárta a több kötetet kitevő nyomozati anyagot és az alapügyben keletkezett iratokat, amely tartalmazza az okirati bizonyítékokat, a műszaki szakértő, az igazságügyi könyvszakértő, az igazságügyi írásszakértő véleményét és a vádlotti vallomásokat.

A vádlottakat, egyes tanúkat közvetlenül is kihallgatta.

X.r., **I.r. vádlott** és védője, VI. r., **IX.r. vádlottak** indítványa alapján tanúként kihallgatta **5. tanút, 2. tanút, 4. tanút, 38. tanút, 74. tanút, XIII.r. vádlottat, 75. tanút,** az alapügyben vádlottként érintett **II.r. vádlottat,** az ügyész indítványára **6. tanút és 76. tanút.**

I.r. vádlott indítványára beszerezte és a tárgyaláson ismertette az E.-i Önkormányzat és a **S. Rt.** között létrejött megbízási szerződéseket.

Az iratokból egyértelműen kitűnik, hogy az új bírói tanács az előlről kezdett bizonyítási eljárásba a felsorolt jelentős számú bizonyítási eszközöket úgy vonta be, hogy az eljárás valamennyi résztvevője megismerhette az ezekből származó az adatokat, érdemben élhetett eljárási jogosítványaival.

Kiemelten ügyelt az eljárási törvényben előírt garanciális jogokra, amelyek nem sérültek. Ahol engedélyezte a tanúk írásbeli vallomástételét, ott is alaposan járt el, aggály esetén, illetve indítványra gondoskodott a tanúk tárgyaláson történő kihallgatásáról. Élt ugyan a büntetőeljárási törvény adta lehetőségekkel - a Be. 287. §

(4) bekezdése értelmében ilyenkor a tárgyalás anyagának ismertetésével is megismételhető a tárgyalás, amiatt pedig, hogy nem megalapozatlansági okból került sor a hatályon kívül helyezésre, a Be. 404. § (4) es (5) bekezdése ad lehetőséget a hatályon kívül helyezett ítélet alapjául szolgáló tárgyalási anyagból a tanúk, illetve a szakértők újbóli meghallgatása helyett a vallomások felolvasására - de közvetlenül is meggyőződött a lényegesnek tűnő bizonyítékokról, tehát a bizonyítási eljárás egységes egészet alkot.

Az elsőfokú bíróság által foganatosított eljárási cselekmények, valamint a nyomozó hatóságnak a bizonyítékok felderítésével, beszerzésével kapcsolatos munkájával kapcsolatban az ítélőtábla törvénysértést nem tárt fel, így a bizonyítékértékelésből nem kellett bizonyítékot kirekesztenie, a tárgyalás részévé tett valamennyi adatra kiterjedhetett a mérlegelés, ezért a felülbírálat számára is adottak ezek a bizonyítékok.

A megalapozottság kérdéskörében az ítélőtábla vizsgálta azt is, hogy az érdemi bizonyítás mennyire volt teljeskörű, és az adott bizonyítási cselekmények, elsősorban kihallgatások, alkalmasak voltak-e a tényállás tisztázásához. A másodfokú felülbírálatra előírt szabályoknak megfelelően, elsősorban az ítélet tartalmát tudta az ítélőtábla vizsgálni, az abban foglaltakat összevetni az iratokkal, illetve ítéleten belül értékelni, hogy összhangot mutat-e a tényállás és az ahhoz fűzött indokolás, amiből megismerhető, hogy mire alapította és milyen okból, az elsőfokú bíróság a döntéseit.

Védelmi oldalról több irányból és tényállási pontot illetően támadták az értékelő tevékenység eredményét, de az ítélőtábla nem találta megalapozatlannak az első fokon megállapított tényállást, az nem iratellenes, hiányos, valamint nem tartalmaz helytelen ténybeli következtetéseket.

Az ügyben rendelkezésre áll a nagy terjedelmű a bűnügyi irat, ezen belül a nyomozás során beszerzett számos okirat és ehhez kapcsolt személyi bizonyítékok, adott a szakértői bizonyítás, a lefoglalási adatok, mindez áttekinthető rendszerben megtalálható az iratokban, így tényállási pontonként haladva vizsgálta az ítélőtábla, hogy ehhez képest a megismételt eljárásban lefolytatott bizonyítási eljárásban mindez pontosan megjelent-e, az adott jegyzőkönyvekben rögzítettekhez képest a mérlegelés eredményeként leírt történeti része a tényállásnak mennyiben pontos, hibátlan, a megjelölt bizonyítékokból valóban a rögzített esemény következik-e. Ennek eredményeként nem állapított meg a tényállásban lényeges hiányosságot, pontatlanságot. Mindebből és a bizonyítási eljárás logikájából következik, hogy semmiféle koncepció nem fedezhető fel a bizonyítékok értékelésében, a bizonyítékok értékelése teljeskörű és nem egyoldalú volt, igazolja ezt egyebek mellett a marasztalással nem végződő több bírói döntés, hogy a legkisebb aggály esetén célirányos bizonyítási cselekményt folytatott le az első fokú bíróság.

Az egyoldalú értékelés nem keverendő össze a logikai rendező elv mentén történő elemző, mérlegelő tevékenységgel. Az nyilvánvaló, hogy a bíróság a már elfogadott bizonyítékokra figyelemmel értékeli a további adatokat, ellenkező esetben szemezgetne, ami tilos, illetve kaotikus elemző munkába fogna, ami szükségszerűen megalapozatlansághoz vezetne. Kifejezetten alaposnak, részletekbe menőnek találta az ítélőtábla az első fokon elvégzett értékelő munkát és indokolást, ahol nem csupán a súlyosabb megítélésű vagyron elleni, illetve korrupciós cselekményeknél, de a legenyhébb közbizalom elleni bűncselekmény vonatkozásában is tetten érhető az alapos bizonyítás és bizonyíték értékelés.

Az elsőfokú bíróság tehát teljes körűen tárgyalás részévé tette a rendelkezésre álló bizonyítási eszközöket, az ezekből származó bizonyítékokat a bizonyítékértékelésbe hiánytalanul beemelte, értékelő tevékenységéről számot adott.

I.r. vádlott esetében a kilenc - részben folytatólagos - csalási cselekményt (1., 3., 4., 8, 12, 16, 17. tényállási pontok), együttesen és az adott vádbeli időszakot összességében kell vizsgálni, mivel az összefüggések adóttak, hisz azonos jogszabályi környezetről van szó. Ezen belül ugyan munkaköri leírás nem áll az ügyben rendelkezésre, de a lakásgazdálkodásra, az önkormányzati bérlakásokra vonatkozó anyagi-jogi szabályokat kellően feltárta és szakszerűen elemezte az első fokú bíróság, amely alapvetően kijelölte a vádlott feladatkörét, az egyes munkafolyamatokat, a követendő eljárást, ezeknek nem felelt meg a vádlott tényállásban foglalt magatartása.

A vádlott folyamatosan visszaélt a munkaköréből adódóan rendelkezésére álló információkkal, adatokkal, meglehetősen sajátos, öntörvényű megoldásokat választott, és a háttérben kimutatható volt a haszonszerzés vezérelte megtévesztő magatartás.

Sem a vagyron elleni cselekményeknél, sem a vesztegetések és okirat-hamisítások esetében nem állapítható meg az a védelmi okfejtés, hogy kiragadott, mással le nem igazolt néhány bizonyítékból vonta le helytelenül következtetését az elsőfokú bíróság.

Az egyes cselekményeket tekintve, sokszorosán leigazolták egymást az elfogadott személyi bizonyítékok, az érintett és kívülállónak számító tanúk, pontosan kimutatta az elsőfokú bíróság, hogy melyek a terhelő vádlott-társi állítások, és nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy az ügyek jellegéből adódóan, eleve komoly arányban van jelen az írásbeliség, hisz a szóban forgó lakástörvény és végrehajtási rendeleteken túl rendkívül részletesen lefedett volt a helyi önkormányzati szabályozás, ahol a követendő eljárást is pontosan rögzítették, legyen az versenytárgyalás, lakásbérletre vonatkozó bárminemű intézkedés, vagy előkészítés döntéshozatalra. Mindezek megkerülése nehezen vitatható, ehhez képest próbált magyarázatot adni cselekményeire a vádlott, de a felsorolt okirati bizonyítékok meghatározóak az ügyben, az abban foglaltak az ítéletben rögzített részeket illetően bizonyítottnak nem a

valóságot tartalmazták, ezért nem lehet alappal támadni az erre vonatkozó elsőfokú ítéleti megállapításokat, hisz több irányból leigazolt következtetésekről van szó.

A személyi bizonyítékok leigazolták, hogy nem úgy, azzal a tartalommal, időben, helyszínen és több esetben azon személyeket illetően kerültek be adatok az okiratokba, nem úgy szerkesztett zömében **I.r. vádlott** szerződéseket, megállapodásokat, ahogyan az valójában történt.

A vádlott folyamatosan támadta a tényállást, ugyanakkor nem vette tudomásul, hogy állításait rendre cáfolják a felhívott bizonyítékok, vallomások, szakértői vélemények, vagy akár a szóban forgó okiratok adatai, melyek még állítólagos keltezésükben is számtalan, feloldhatatlan ellentmondást foglaltak magukba.

Az 1. tényállási pontot illetően **59. tanú** bérleményével kapcsolatos cselekményét **I.r. vádlottnak** bizonyítja **III.r. vádlott, 69. tanú, 59. tanú, 77. tanú, B.P. tanúvallomása,** illetőleg **V.r. vádlott** vallomása, továbbá a polgármesteri hivatalhoz beterjesztett iratanyag, írásszakértői vélemény, adásvételi szerződések, földhivatali határozat.

A 3. tényállási pontban a vádlottnak azzal a védekezésével szemben, hogy - a már jogerősen elítélt - **78. tanú (...)** megtévesztette, a bizonyítékból következik ennek cáfolata. Így **8. tanú** vallomása, **III.r. vádlottnak** a nyomozati vallomása, id. **Sz.S. tanúvallomása,** az önkormányzati iratok, az igazságügyi írásszakértői vélemény, a nyomozati iratok 265. oldalán lefűzött adatlapon szereplő „.... **Sz.S. unokája**” - szövegbejegyzés bizonyítja **I.r. vádlott** bűnösségét.

A 4. tényállási pontban írt cselekményére nézve a saját, alapügyben a tényeket illetően tett beismerő vallomásán kívül - mely szerint a lakáscsere dokumentumainak elkészítéséhez dr. I.P. fejléces papírját felhasználta -, bizonyítékot szolgáltat bűnösségére a már elítélt **XII.r. vádlottnak** a nyomozás, valamint a megismételt eljárásban tanúként, illetve gyanúsítottként tett vallomásai, **79. tanúnak** a nyomozás során és a megismételt eljárás során is fenntartott vallomásai, **80. tanú, 81. tanú** vallomásai, az elsőfokú ítéletben felhívott **78. tanú (...), III.r. vádlott** nyomozás során tett vallomása, és a megjelölt okiratok.

A 8. tényállási pontot illető két csalási cselekmény elkövetését - **1. sértett** és **VIII.r. vádlott** sérelmére - **VIII. r. vádlottnak** az eljárásban tett vallomásai, **35. tanú, 18. tanú, 82. tanú, 83. tanúnak** a vallomásai és az ítéletben megjelölt okirati bizonyítékok leigazolják.

A 12. tényállási pontban írt két cselekménye elkövetését az elsőfokú ítéletben rögzített okiratok tartalma, írásszakértői vélemény önmagában alátámasztja, továbbá bizonyítja **28. tanú** és **27. tanú, 14. tanú** vallomása, a jogerősen elítélt **77. tanúnak** a nyomozás során tett vallomása.

A 16. és 17. tényállási pontok tekintetében 66. tanúnak a nyomozás során tett tanúvallomása, valamint **29. tanú**, **5. tanú**, **30. tanú** vallomása, **77. tanú** elítéltnak a nyomozás során tett vallomása, átvételi elismervény és az ítéletben felsorolt okiratok igazolják.

A két vesztegetési cselekményét - **77. tanú** elítéltnak a nyomozás során tett vallomásán, a tőle lefoglalt **A. Bt-s névjegykártya** adatain kívül - amelyen szerepel „...-....-... 200 e Ft Csereszerződés” feljegyzés - , **5. tanú** tanúvallomása és **62. tanúnak** a nyomozás során jegyzőkönyvezett vallomása bizonyítja. További terhelő adatot képeznek még a rögzített beszélgetések, melyeket a szövegkörnyezetéből kiemelve, lehetne más értelmet adni az ott elhangzottaknak, de ahhoz, hogy a védekezésnek megfelelő eltérő tényállás megállapításra kerülhessen, valamennyi terhelő adatot tartalmazó bizonyítékot kellene átértékelni.

IV.r., VIII.r., X.r. és XI.r. vádlottak cselekményei az 1., 13., 8. és 9. tényállási részekben más-más módon, de végső soron **I.r. vádlott** tevékenységéhez kapcsolódtak.

Vitathatatlan, hogy **I.r. vádlotthoz** mérten jóval enyhébb a szerepük, bűnösségük foka, de a fellebbezésekben felhozott érvelések sem foghatnak helyt.

II.r. és **III.r.** vádlottaknál a 11. tényállási pontot illetően az indokolás ugyancsak pontosan tartalmazza, hogy a vádlotti védekezéseket, - ami meghatározóan **I.r. vádlottra** történő felelősség hárításából állt - miért nem fogadta el az elsőfokú bíróság. E tényállásra nézve is alapos mérlegelést adott, ebből az okirati bizonyítékokból levonható következtetéseket lehet kiemelni, továbbá **58. tanú** és **47. tanú** nyilatkozatait, a pénztárbizonylati adatokat, mely bizonyítékok együttesen a vádlottak részesi felelősségét alapvetően leigazolták.

A 18. tényállási pontban valóban a vesztegetésben látta megállapíthatónak **II.r. vádlott** felelősségét az elsőfokú bíróság, viszont e körben a megjelölt bizonyítékok ezt megalapozzák. Nyilvánvalóan az építési napló-bejegyzések rövidítéseiből önmagában számtalan következtetés levonható, de az elvégzett, és az indokolásban részletezett mérlegelés eredményeként ez sikerrel nem védhető.

A 19. tényállásnál nyomon követhető, hogy az elsőfokú bíróság minden irányban, így a vádlotti védekezésben foglaltakra is tekintettel folytatta le a bizonyítást, erről számot adott, pontosan végig vitte, hogy mely elemeiben nem látta megdőlni a védelmi hivatkozásokat, ehhez képest határozta meg **II.r. vádlott** felelősségi körét, a vagyoni hátrány mértékét, melyben valóban a vádlottra legkedvezőbb levezetés található és összegében megegyezik a Veszprém Megyei Bíróság 5.B. 111/2006/186.

számú alapítéletében jogerősen elítélt **77. tanú** és **II.r. vádlott** terhére a 21. tényállási pont vonatkozásában megállapított vagyoni hátránnyal.

IV.r. vádlott ténybelileg beismerte, hogy az általa ellenjegyzett adásvételi szerződésben szereplő **V.r. vádlott** személyi adatait nem ellenőrizte. Cselekményét az önkormányzat és **V.r. vádlott** közötti szerződés tartalma, az ingatlan-nyilvántartási iratok alátámasztják.

VII.r. vádlott aktív vesztegetésére ugyanazok a bizonyítékok adottak, mint a passzív vesztegetési oldalon, ezekkel szemben a vádlott kijelentése áll, miszerint jogtalan előnyt nem adott. Az indokolásában ennek cáfolatáról számot adott a törvényszék.

VIII.r. vádlott terhére rótt magánokirat-hamisítás minden elemében **I.r. vádlott** magatartáshoz kapcsolódik. A bizonyítékok alapján az pontosan nyomon követhető, hogy milyen tényekkel kellett, hogy szembesüljön VIII.r. vádlott még akkor is, ha megbízott I.r. vádlottban, ebből pedig egyértelmű, hogy valótlán adatok kerültek be a magánokiratba, ebben tudottan közreműködött a vádlott, a bizonyítékokból más következtetésre jutni nem lehet.

A 9. tényállási részre vonatkozó ítéleti indokolás rendkívül részletes, alaposan elemezte az első fokú bíróság X.r. vádlott védekezésében foglaltakat is, végig vitte a történeteket, a tényállás megállapítása során elvégzett bizonyíték értékelő munkát, ami hibátlan, korrigálni, kiegészíteni semmiben nem kellett.

X. r. és XI.r. vádlottak terhére sem állapított meg többet az elsőfokú bíróság, mint a két magánokirat-hamisításban tettesi, illetve részesi felelősséget. A rögzített tényállás alapján az ebben való felelősséget nem lehet sikerrel **I.r. vádlottra** hárítani. E tényállás részre is mindkét vádlott esetében a bizonyítékok alapos elemzésével az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a Megállapodás bérleti jog cseréjéről, illetőleg a bérleti jog megszüntetéséről szóló okiratok valótlán tartamúak, ezeket **I.r. vádlott** a **S. Zrt.** iratanyagában elhelyezve használta fel, míg a bérleti jog cseréjéről szóló okiratot X.r. vádlott csatolta a polgármesteri hivatalban benyújtott, a jövőbeni bérlőt megillető önkormányzati lakásvásárlási kérelméhez. XI.r. vádlott pedig tulajdonosként aláírta a „Megállapodás bérleti jog megszüntetéséről elnevezésű okiratot. Az értékelt bizonyítékok - így XI.r. vádlott nyomozás során tett, feltáró jellegű beismerő vallomása, **3. tanú**, **1. tanú**, **5. tanú** vallomása és az okirati bizonyítékok, így az önkormányzat képviselő-testületi határozat a lakásértékesítéséről **M.L.** bérlő részére, **M.L.** bérlő által benyújtott kérelmek, a csereszerződéshez való hozzájárulás, illetve vétel iránt X.r. vádlott kérelme, kétséget kizáróan azt a tényt támasztják alá, hogy néhai **M.L.** nem bérleményt cserélt, hanem pénzbeli térítés ellenében az ... szám alatti önkormányzati ingatlanon fennálló bérleményét kívánta megszüntetni, X.r. vádlott pedig a magánforgalomnál olcsóbban, bérlőként megszerezni.

Az elsőfokú bíróság az adatok alapján helyes és meggyőző érvekkel vetette el a valótlan tartalmú magánokirattal kapcsolatban I.r. és X.r. vádlottak védekezését.

Általában levonható mindebből, hogy alapjaiban ugyanazokat a bizonyítékokat kellene a másodfokú bíróságnak eltérően mérlegelnie ahhoz, hogy a védelmi felvetések irányának megfelelő tényállást állapítson meg, ami sértené a felülmérlegelés tilalmát, ráadásul az első fokú bíróság logikai levezetése hibátlan, így erre eleve nem kerülhetett sor, miután a szabadon értékelt bizonyítékok felülmérlegelésére - amennyiben az perrendszerű - nincs törvényes lehetőség. Az ítéletében az elsőfokú bíróság bemutatta a bizonyítékértékelés tartalmi és logikai összefüggéseit, iratszerűen és logikusan megindokolta, hogy mely bizonyítékot miért fogadott el a tényállás megállapításánál. A rendelkezésre álló bizonyítási anyagot összehasonlítva az ítélettel, egy ponton sem hibás a mérlegelése, az ítélet táblája nem tárt fel a bizonyítékok értékelésében olyan ellentmondást, ami megalapozatlanná tenné az ítéletet.

Minderre tekintettel a bizonyítékértékelés eredményére vonatkozó, a tényállást támadó fellebbezési kifogásoknak, amelyek eltérő tényállás mellett a vádlottak felmentését célozta, az ítélet táblája nem adott helyt.

XII.r. vádlottnál az ügyészi fellebbezés vizsgálata során, ugyanúgy szem előtt tartandó a felülmérlegelés tilalma, mivel a tényállás e részében sem megalapozatlan.

Az összes ítéleti megállapításból az vonható le, hogy XII.r. vádlott nem működött közre az okirat-hamisításban annak ellenére, hogy azt aláírta. Tényadat, hogy semmilyen módon nem kapcsolódott az eseményekhez, az adott lakás az érdekköréből évekkorábban kikerült, azt a lánya, és egy idő után a X.r. vádlott lakták, az apát nem vonta be XI.r. vádlott. Az egész vád tárgyává tett cselekményre alapvetően XII.r. vádlott részéről azért került sor, mert a lánya kérésének eleget tett, semmiféle bizonyíték arra nincs, hogy ezen családi köteléken túl XI.r. vádlott, vagy bárki más a tényleges eseményekről tájékoztatta volna. Azon kívül, hogy apaként az aláírásra vonatkozó kérésnek eleget tett, ennél többet ezekből a bizonyítékokból ítéleti bizonyossággal megállapítani nem lehetett.

Az elsőfokú bíróság a tényadatokra figyelemmel, helytálló következtetéssel mentette fel vádlottat az ellene emelt vád alól, a hatályon kívül helyezésre irányuló fellebbezési főügyészségi indítványnak, mivel törvényes indoka nincs, az ítélet táblája nem adott helyt.

Az ítélet tábla elfogadva a fellebbezési főügyészség 1., 3., 6., 7., 12. tényállásrészek helyesbítésére vonatkozó indítványát, a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontja alapján az iratok tartalmára figyelemmel, kismértékben ezen részekben azt pontosította, illetve kiegészítette.

Az 1. tényállási pontot azzal, hogy „**I.r.** és **V.r. vádlottak** az önkormányzatnak a lakásértékesítést engedélyező határozatot meghozó közgyűlési képviselőit tévesztették meg. „

A 3. tényállási pontot azzal, hogy „**I.r. vádlott** és a már jogerősen elítélt **78. tanú (...)** 67. tanú polgármestert tévesztették meg, aki nem tudott arról, hogy 8. tanú nem **Sz.S.** unokája."

A 6. tényállási pontot azzal pontosítja, hogy „ a vádbeli ingatlanra az E.-i Önkormányzat **1. tanúval** adásvételi-előszerződést kötött 2003. február 27-én."

A 7. tényállási pontot azzal pontosítja, hogy mellőzi azt a feltételezést tartalmazó szövegrészt az ítélet 24. oldal második bekezdéséből, hogy „ azt valószínűleg **I.r. vádlott** hamisította."

A 12. tényállási pontot kiegészíti azzal, hogy „**I.r. vádlott** és a már jogerősen elítélt **77. tanú** 67. tanú polgármestert tévesztették meg, aki nem tudott arról, hogy H.-ékat pénzbeli térítés nem illeti meg, mivel bérleti joguk négy évre és nem határozatlan időre szólt . „

A fentiekben rögzített kiegészítésekkel az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás mentes a Be. 351. § (2) bekezdésében írt hibáktól és hiányosságoktól, ezért az a Be. 352. § (2) bekezdés alapján a másodfokú eljárás során is irányadó volt.

A felülbírálat alapját képező tényállásból valamennyi fellebbező vádlott bűnösségre vont következtetés okszerű, a cselekményeik minősítése - **I.r. vádlott** esetében az alábbi korrekcióval - a rá vonatkozó jogi indokolással együtt törvényes és az alkalmazandó jogszabályt illetően, az időbeli hatály kérdésében is helytállóan döntött az első fokú bíróság.

Az 1. tényállásban rögzítettek alapján, **I.r. vádlott** esetében az ítélet tábla elfogadta az erre vonatkozó ügyészi álláspontot, miszerint valóságos halmazatot képez a terhére megállapított csalási részecselekmény és a 2 rb. közokirat-hamisítás büntette.

A tényállás tartalmazza, hogy a földhivatali nyilvántartásba a vádlott közreműködésével a valótlan személyi adatokkal készült adásvételi szerződések benyújtását követően előbb V.r. vádlott, majd **B.P.** tulajdonjoga bejegyzésre került. V.r. vádlott és **B.P.** között létrejött adásvételi szerződést **I.r. vádlott** készítette és a már jogerősen elítélt **dr. S.F.** ellenjegyezte. Az elsőfokú bíróság **V.r. vádlott** bűnösségét 2 rb. közokirat-hamisítás büntetében megállapította a tényállás alapján, ugyanakkor ezzel kapcsolatban érdemben nem vont le jogi következtetést I.r. vádlottra nézve, holott az elsőfokú bíróságnak az általa megállapított tényekből, azok helyes értékelése mellett, **I.r. vádlott** büntetőjogi felelősségére kell következtetni, miután a

cselekménye a Btk. 342.§ (1) bekezdés c.) pontjába ütköző és eszerint minősülő, 2 rb. közokirat-hamisítás büntettének törvényi tényállását kimeríti.

Vizsgálva a vádlott büntetőjogi felelősségét, ezen belül arra is figyelemmel, hogy a terhére megállapított súlyosabb, vagyon elleni bűncselekménynek - legalábbis a bűnösségi fokot tekintve - része volt az okirat-hamisítás, a bűnösség megállapítása kérdésében való állásfoglalásnál az ítélőtábla úgy ítélte meg, hogy az eljárás jelenlegi szakaszában ezen utóbbi, terhére róható bűncselekményeknek a súlyosabb bűncselekmények melletti felelősségre vonás szempontjából nincs számottevő jelentősége. Ezért a Be. 267.§ (1) bekezdés g.) pontjára figyelemmel, az eljárást vele szemben a Btk.342.§ (1) bekezdés c.) pontja szerinti 2 rb. közokirat-hamisítás büntettére nézve megszüntette.

IV.r. vádlott vitatott bűnösségét illetően rámutat az ítélőtábla, hogy cselekménye a gondatlanság alapján áll, annak enyhébb formája, de a jogtanácsosi feladatköréből adódóan az ehhez tartozó felelőssége adott. Amire védekezésében hivatkozik, az nem a felmentést, hanem valójában a terhére megállapított hanyag gondatlanságot igazolja, és attól, hogy ezt nem tudja elfogadni, a tényállás nem megalapozatlan és a jogi következtetés is törvényes. Ebből a megközelítésből nincs különbség az ügyvédi vagy jogtanácsosi tevékenység között, az igaz, hogy egy kialakult munkakörnyezetben a bizalom lényeges eleme a munkavégzésnek, de ez nem mentesíti a valótlan adatot tartalmazó okiratot ellenjegyző - ezáltal annak tartalmi hitelességét igazoló - személyt a felelősség alól, ha a gondatlanság hátrányos következménnyel jár.

X.r. vádlott jogi okfejtései, az aktuális tudattartam elemzése, a társadalomra veszélyesség hiánya, igazából nem releváns okfejtés. A közbizalmat sértő magatartásának társadalomra veszélyessége az anyagi-jogi szabályozásból következik, a konkrét tárgyi súly megítélése pedig az alkalmazandó jogkövetkezménynél bír jelentőséggel.

Az alkalmatlan kísérlet körében általa kifejtettek akkor kerülhetnének vizsgálatra, ha a vádlottal szemben más, esetleg vagyon elleni bűncselekmény miatt folyt volna az eljárás. A lakástörvényt és az önkormányzatnak a lakások forgalmára vonatkozó rendeletét szem előtt tartva, X.r. vádlottnak az önkormányzati bérlemény megvásárlására vonatkozó célja eléréséhez a megkötött valótlan tartalmú szerződések nem voltak alkalmasak, de az általa és **I.r. vádlott** részéről felhasznált szerződések magánokirat mivolta nem vitatható.

A magánokirat tartalmi követelménye pedig egyszerű, a valóságos állapotot kell az okiratban rögzíteni. Az elvégzett mérlegelésből következik, hogy ennek egyik okirat sem felelt meg. A felhasználás, mint további szükséges törvényi tényállási elem, ugyancsak tényszerűen megállapítható. Az első fokú bíróság azt helyesen rögzítette, hogy ezen törvényi elemeknek nem része, hogy az elérni kívánt cél mennyire reális, adott esetben kivitelezhető-e, hisz ettől függetlenül a védett jogi tárgy - az okiratokba vetett bizalom - sérelme már megvalósult.

A büntetés kiszabás körében az első fokú bíróság valamennyi szempontot figyelembe vette, ehhez képest próbálta teljesíteni a büntetési célokat, a belső arányosságot, megtalálva a kellő egyéniesítést, ami egy ilyen terjedelmű eljárásban teljes körűen nehezen teljesíthető.

A tizennyolc vádlottas ügyben az eljárásból kikerültekre is figyelni kell, ugyanúgy a hatályon kívül helyezésből adódó speciális súlyosítási tilalomra, belső arányosságra, ehhez képest az egyéb súlyosító, enyhítő körülményekre, amelyek feltárása hiánytalanul megtörtént és azok értékelése is igazodik a figyelembe vett bűnösségi tényezők súlyához. **I.r. vádlott** kivételével, semmilyen olyan új körülményt nem állapított meg a másodfokú bíróság, ami az enyhítés irányába hatna és az elsőfokú ítélet megváltoztatását indokolta volna.

I.r. vádlott esetében végrehajtandó, 2 év 4 hó szabadságvesztést szabott ki az első fokú bíróság, esetében is felhívta és nyomatékosan értékelte az időmúlást. Az ítélet tábla nála is vizsgálta, hogy az eljárás jelenlegi szakaszában, mennyiben teszi szükségessé végrehajtandó szabadságvesztés kiszabását mindaz a büntetés-kiszabási körülmény, amely rá nézve is adott és figyelembe veendő. Egyetértett a védelemmel abban, hogy ennyi idő elteltével az elkövetéstől, a rá kiszabott szabadságvesztés tartamából hátralévő mintegy tíz hónap letöltése nem szolgálja sem az általános, sem az egyéni visszatartást, ehhez képest minden büntetés-kiszabási cél jobban érvényre juthat egy próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés alkalmazása esetén.

Minderre figyelemmel az ítélet tábla **I.r. vádlottal** szemben új büntetést szabott ki halmazati büntetésül és kettő év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre ítélte a Btk. 37.§ (2) bekezdés a.) pontja alapján, amelynek végrehajtását a Btk. 85.§ (1) és (2) bekezdések alkalmazásával három évi próbaidőre felfüggesztette, mert álláspontja szerint a kiszabottnál rövidebb tartamú szabadságvesztés büntetés, illetőleg a próbaidő hosszúsága megfelelő visszatartó erőt jelent a vádlott számára.

A szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a Btk. 38.§ (2) bekezdés a.) pontja szerint, a büntetés kétharmad részének a kitöltését követő nap.

A vádlottal szemben 2.463.333.- forintba elrendelt vagyonelkobzás a Btk. 74.§ (1) bekezdés a.) és f.) pontjain és a Btk. 75.§ (1) bekezdés a.) pontján alapul.

A végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés mellett törvényi felhatalmazás hiányában, közügyektől eltiltást az új büntetés kiszabásakor értelemszerűen vele szemben nem rendelt el.

II.r. vádlottat az elsőfokú bíróság kötelezte a **S. Zrt.** részére 965.728.- forint kár megfizetésére, de ennek illeték vonzatát nem állapította meg. Ezért az ítélet tábla kötelezte a megállapított kártérítés összege után az állam javára az elkövetéskor

hatályos, illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 42. § (1) bekezdés a.) pontja szerint számított, le nem rótt illeték megfizetésére.

Az első fokú bíróság ítéletének fentiek szerinti megváltoztatása két vádlott tekintetében a Be.372. § (1) bekezdésén alapul.

Az első fokú ítélet egyéb rendelkezéseit - amelyek minden tekintetben törvényesek - az ítélőtábla a Be. 371.§ (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

A Be. 338. § (1) bekezdése alapján a rendelkező részben írtaknak megfelelően kötelezte az ott megjelölt vádlottakat a kirendelt védők irattanulmányozásával, jelenlétével, útiköltségével kapcsolatban, a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség megfizetésére.

Győr, 2015. június 16. napján

Dr.Kovács Tamás sk.
a tanács elnöke

Dr.Miklós Mária sk.
a tanács tagja, előadó

Dr.Takácsné dr.Helyes Klára sk.
a tanács tagja

Z á r a d é k :

Ez az ítélet és a Veszprémi Törvényszék 2014. május hó 29. napján kelt 7.B.62/2011/200. számú határozata **I.r., II.r., III.r. , IV.r., VII.r., VIII.r., X.r., XI.r. és XII.r.** vádlottak vonatkozásában a mai napon jogerőre emelkedett és a felfüggesztett rész kivételével végrehajtható.

Győr, 2015. június 16. napján

Dr. Kovács Tamás sk.
a tanács elnöke

a kiadmány hitelül kiadó